

Een succesvolle toekomst voor overbelaste leerlingen

De opdracht voor management in het handelsonderwijs: geef leerlingen vertrouwen in de school, laat docenten leerlingen vertrouwen

Een verslag van de inspirerende lezing van Pieter Winsemius op 19 december tijdens het tweedaags congres van de BTG Handel te Dalfts en

Door Arjen Ronner

Pieter Winsemius heeft er zin als hij de congreszaal van Mooirivier in Dalfts en be- treedt. Met twinkelende ogen kijkt hij de zaal in, hij praat graag over het onderwerp waar hij voor is uitgenodigd op de BTG 2 daagse.

Op deze nevelige herfstochtend houdt hij een lezing over de overbelaste leerling in het MBO. Een onderwerp wat hem na aan het hart ligt. De zaal hangt ondanks het vroege uur aan zijn lippen.

In januari 2009 verschijnt het WRR rapport "Vertrouwen in de school". Aanleiding voor het voor het schrijven van het rapport was de hoge schooluitval. Een schooluit- val van jaarlijks meer dan 50.000 leerlingen die ondanks alle plannen om deze te hal- veren hoog bleef.

"Ik vroeg mij af, wat is hier aan de hand. Hoe kan het dat ondanks alle goede mensen die aan de goede dingen werken er niets van de plannen terecht komt".

Van Ton Eimers leerde Winsemius dat je niet alle VSV-ers op één hoop mocht gooien. Hij onderscheidde drie categorieën:

- De "niet-kunners", de opstappers en de probleemjongeren.

De niet-kunners zijn leerlingen die al vroeg terecht komen in het VSO en het PRO. Een categorie voor wie het behalen van een startkwalificatie nauwelijks haalbaar is;

- De "opstappers", leerlingen die het MBO verlaten om aan het werk te gaan;

- De "probleemjongeren", jongeren met vaak een ernstige, complexe en langdurige problematiek.

De eerste groep wist Eimers te vertellen, wordt vaak al vroeg opgepikt, ondersteund en toegeleid naar gesubsidieerd werk. De groep opstappers bestaat uit jongeren die gaan werken nog voordat ze een MBO diploma op zak hebben. Deze keren op latere leeftijd vaak weer terug in de schoolbanken. De opstappers vormen zo'n 50 % van de VSV-ers, maar volgens Winsemius is alleen op hen het beleid gericht.

Winsemius viel van zijn stoel toen hij merkte dat de meer dan 20.000 probleemjon- geren door de beleidsmakers helemaal over het hoofd werden gezien. Ook door Col- leges van Bestuur werden ze niet gekend. Gedecideerd: "Goede scholen hebben een directeur, slechte een College van Bestuur.

“Niemand hield van ze, dit probleem was van niemand, zelfs niet van de hoogste schoolleiding”. Nog steeds spat de verontwaardiging van Winsemius’ gezicht. “Mijn onderzoek moest over deze jongeren gaan, jongeren die door alles en iedereen worden genegeerd. Overbelaste jongeren zijn het, die graag een opleiding willen afmaken, maar ten onder gaan aan een stapeling van problemen en onvermogen. Aan hun lot over gelaten”.

Geduldig legt Winsemius uit dat deze jongeren verscheurd worden door de uit elkaar drijvende werelden van thuis, school en de “derden ruimte”. Dat ze zoekraken doordat ze alle zorg uit de weg gaan. Dat ze onvindbaar blijven omdat niemand ze in de smiezen heeft. Hierdoor ontstaat al vroeg maatschappelijke uitval, nog voor de schooluitval.

Winsemius vervolgt zijn verhaal met zijn bevlogen zoektocht naar scholen waar het wel goed gaat. Winsemius gaat op zoek naar de frontlinie, daar waar beleidsmakers vaak zo ver van blijven.

Op het Vader Rijn College in Utrecht leert hij wat een goede school doet, n.l. het aanbieden van structuur en het aangaan van verbinding met deze leerlingen. Op de Amsterdamse School leert hij wat aandacht en vertrouwen doet. Hij vertelt het verhaal van Jeroen Klooster, directeur van de school, die het buiten zijn gebouw aan de stok kreeg met wel een hele grote agressieve jongeman.

“Kan je niet moven, was de dreigende boodschap aan Klooster. Leerlingen van de school gingen om de “meester” staan en onze vechtersbaas droop af. De aller-moeilijkste leerlingen die als één man om de directeur gaan staan, dat is pas vertrouwen!”.

Naar aanleiding van zijn onderzoek komt Winsemius met een aantal aanbevelingen aan beleidsmakers en het veld, waarbij hij er wel voor waarschuwt niet te werken aan één opdracht tegelijkertijd.

“Zorg ten eerste voor structuur en verbondenheid, daarna volgt het onderwijs. Organiseer het onderwijs zo dat leerlingen te maken krijgen met een vaste kleine groep docenten, die de hele opleiding met ze mee gaat. Haal in de derde plaats ondersteuning binnen de school in de vorm van maatschappelijk werk en schuldhulpverlening. Breidt de Zorg Advies Team uit naar het MBO, want de docent kan het echt niet alleen”.

De zaal schrikt op, we zijn toch geen zorginstelling hoor je veel handelsmanagers denken. Maar Winsemius overtuigt. “Als de leerling niet centraal komt te staan dan is het MBO niet veel meer dan het LOI is zijn betoog. De overbelaste leerling verdient een veilige plek, waar hij weer in balans kan komen.”

Het aan elkaar knopen van VMBO en MBO juicht Winsemius ook toe om bij deze doelgroep het VSV terug te dringen

Winsemius geeft de zaal hoop: “als een leerling kan ontsporen, kan hij ook sporen. Maar dat lukt alleen als je de leerling op het netvlies krijgt. Kleine kernteams moeten werken aan een cultuurverandering binnen de school, met inspiratie en rugdekking vanuit hun directie”.

Winsemius kijkt verwachtingsvol de zaal in. Voor hem zitten directieleden en managers die het voortouw moeten nemen in dit proces, die de docenten aan het front moeten uitdagen en inspireren. De school moeten transformeren naar een plek waar de leerling zich veilig weet en vertrouwd. Waar ook de overbelaste leerling kan werken aan een succesvolle toekomst.

Waar de leerlingen vertrouwen hebben in de school en de docenten in de leerling. Winsemius wacht een staande ovatie. De boodschap is aangekomen. Je gaat het pas zien als je het door hebt.

